

9.4.2024

A9-0151/ 001-001

PREDLOGI SPREMEMB 001-001

vlagatelj: Odbor za industrijo, raziskave in energetiko

Poročilo

Nicolás González Casares

A9-0151/2024

Zasnova trga električne energije v Uniji: direktiva

Predlog direktive (COM(2023)0148 – C9-0038/2024 – 2023/0077B(COD))

Predlog spremembe 1

PREDLOGI SPREMEMB EVROPSKEGA PARLAMENTA *

k predlogu Komisije

DIREKTIVA (EU) 2024/...
EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne

o spremembi direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji

(Besedilo velja za EGP)

* Spremembe: krepki ležeči tisk označuje novo ali spremenjeno besedilo, simbol pa tiste dele besedila, ki so bili črtani.

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –
ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 194(2) Pogodbe,
ob upoštevanju predloga Evropske komisije,
po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,
ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,
ob upoštevanju mnenja Odbora regij²,
v skladu z rednim zakonodajnim postopkom³,

¹ UL C 293, 18.8.2023, str. 112.

² UL C, C/2023/253, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/253/oj>.

³ Stališče Evropskega parlamenta z dne ... (še ni objavljeno v Uradnem listu) in sklep Sveta z dne ...

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Od septembra 2021 je opaziti zelo visoke cene in nestanovitnost na trgih električne energije. Kot je navedla Evropska agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER) v končni oceni zasnove veleprodajnega trga električne energije EU iz aprila 2022, je to predvsem posledica visoke cene plina, ki se uporablja kot vložek za proizvodnjo električne energije.
- (2) Zaradi stopnjevanja ruske vojne agresije proti Ukrajini, ki je pogodbenica Pogodbe Energetske skupnosti¹, in s tem povezanih mednarodnih sankcij od februarja 2022 je prišlo do **plinske krize**, motenj na svetovnih trgih energije, poslabšanja težave zaradi visokih cen plina ter znatnega posrednega vpliva na cene električne energije. Ruska vojna agresija proti Ukrajini je povzročila tudi negotovost pri oskrbi z drugimi surovinami, kot sta črni premog in surova nafta, ki se uporabljata v obratih za proizvodnjo električne energije. Zaradi tega se je še dodatno znatno povečala nestanovitnost cen električne energije. ***Ker pa je več jedrskih reaktorjev manj razpoložljivih in so imele hidroelektrarne nižjo proizvodnjo, so se cene električne energije še bolj zvišale.***

¹ UL L 198, 22.7. 2006, str. 18.

- (3) ***Komisija se je na te razmere odzvala v svojem sporočilu iz oktobra 2021 z naslovom „Spopadanje z naraščajočimi cenami energije: nabor orodij za ukrepanje in podpora“ ter v njem predlagala nabor ukrepov, ki jih lahko Unija in njene države članice uporabijo za obravnavanje takojšnjega učinka visokih cen energije na gospodinjske odjemalce in podjetja, vključno z dohodkovno podporo, davčnimi olajšavami, prihranki energije in ukrepi za shranjevanje energije, ter za krepitev odpornosti proti prihodnjim cenovnim pretresom. Komisija je v sporočilu z dne 8. marca 2022 z naslovom „REPowerEU: skupni evropski ukrepi za cenovno dostopnejšo, zanesljivejšo in bolj trajnostno energijo“ predstavila vrsto dodatnih ukrepov za okrepitev nabora orodij in odziv na naraščajoče cene energije. Prav tako je 23. marca 2022 vzpostavila začasni režim državne pomoči, s katerim je dovolila nekatere subvencije za ublažitev učinka visokih cen energije.***

- (4) Komisija je v sporočilu z dne 18. maja 2022 z naslovom „Načrt REPowerEU“ uvedla dodatne ukrepe, osredotočene na prihranke energije, diverzifikacijo oskrbe z energijo, **višji cilj glede energetske učinkovitosti** in pospešeno uvajanje energije iz obnovljivih virov, da bi zmanjšali odvisnost Unije od ruskih fosilnih goriv, vključno s predlogom za povišanje cilja Unije glede obnovljivih virov energije do leta 2030 na 45 %. Poleg tega so bili v sporočilu Komisije z dne 18. maja 2022 z naslovom „Kratkoročne intervencije na trgu energije in dolgoročne izboljšave zasnove trga električne energije – načrt za ukrepanje“ določeni dodatni kratkoročni ukrepi za spopadanje z visokimi cenami energije, opredeljena potencialna področja za izboljšanje zasnove trga električne energije in napovedana namera, da **bi spremenili zakonodajni okvir**.

- (5) Da bi Unija čim prej obravnavala krizo zaradi cen energije in varnostne pomisleke ter se spopadla s povišanjem cen za državljane, je **sprejela več pravnih aktov, vključno z Uredbo (EU) 2022/1032 Evropskega parlamenta in Sveta¹, ki vzpostavlja trden režim skladiščenja plina, ter uredbami Sveta (EU) 2022/1369², v kateri so določeni učinkoviti ukrepi za zmanjšanje povpraševanja po plinu in električni energiji, (EU) 2022/1854³, s katero so bili vzpostavljeni režimi omejevanja cen, da bi se izognili nepričakovanim dobičkom na trgih plina in električne energije, in (EU) 2022/2577⁴, s katero so bili vzpostavljeni ukrepi za pospešitev postopkov izdaje dovoljenj za obrate za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov.**

¹ **Uredba (EU) 2022/1032 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2022 o spremembi uredb (EU) 2017/1938 in (ES) št. 715/2009 glede skladiščenja plina (UL L 173, 30.6.2022, str. 17).**

² **Uredba Sveta (EU) 2022/1369 z dne 5. avgusta 2022 o usklajenih ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu (UL L 206, 8.8.2022, str. 1).**

³ **Uredba Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije (UL L 261I, 7.10.2022, str. 1).**

⁴ **Uredba Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022 o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov (UL L 335, 29.12.2022, str. 36).**

- (6) Dobro povezan trg **energije**, ki temelji na uredbah (EU) 2018/1999¹, (EU) 2019/942² in (EU) 2019/943³ Evropskega parlamenta in Sveta ter direktivah (EU) 2018/2001⁴, (EU) 2018/2002⁵ in (EU) 2019/944⁶ Evropskega parlamenta in Sveta, ki so skupaj splošno znane kot sveženj Čista energija za vse Evropejce, Uniji omogoča, da v **vseh** razmerah izkoristi gospodarske prednosti enotnega trga energije ter s tem zagotavlja zanesljivost oskrbe in vzdržuje proces razogljichenja **za doseganje cilja Unije glede podnebne nevtralnosti**. Tudi čezmejna medsebojna povezljivost zagotavlja varnejše, zanesljivejše in učinkovitejše delovanje elektroenergetskih sistemov **ter boljše odpornost zoper kratkoročne cenovne pretrese**.

¹ *Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov (UL L 328, 21.12.2018, str. 1);*

² *Uredba (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorjev (UL L 158, 14.6.2019, str. 22).*

³ *Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 54).*

⁴ *Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).*

⁵ *Direktiva (EU) 2018/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spremembi Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti (UL L 328, 21.12.2018, str. 210).*

⁶ *Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).*

- (7) *Za okrepitev notranjega trga energije ter doseganje ciljev podnebne in energetskega prehoda bo potrebna znatna nadgradnja elektroenergetskega omrežja Unije, da se bo moglo prilagoditi velikemu povečanju zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ob spremenljivih proizvodnih količinah, odvisnih od vremenskih razmer, in ob spremenljivih vzorcih pretoka električne energije po Uniji, pa tudi novim potrebam, kot so električna vozila in toplotne črpalke. Za pravilno delovanje notranjega trga električne energije, vključno z zanesljivostjo oskrbe, bodo odločilne naložbe v omrežja znotraj in prek meja. To je potrebno za povezovanje energije iz obnovljivih virov in povpraševanja v sedanjih okoliščinah, ko sta ta vidika med seboj precej bolj oddaljena, kot sta bila v preteklosti, ter tudi za doseganje podnebnih in energetskih ciljev Unije. Zato bi morala vsaka reforma trga električne energije v Uniji prispevati k bolj povezanemu elektroenergetskemu omrežju Unije, s čimer bi se zagotovilo, da bo vsaka država članica dosegla raven elektroenergetske medsebojne povezanosti v skladu s ciljem vsaj 15-odstotne elektroenergetske medsebojne povezanosti za leto 2030, kot je določeno v členu 4, točka (d)(1), Uredbe (EU) 2018/1999, da se bo ta zmogljivost medsebojnega povezovanja v največji možni meri uporabljala za čezmejno trgovino ter da se zgradi ali nadgradi elektroenergetsko omrežje Unije in infrastruktura za povezljivost, na primer s projekti skupnega interesa Unije, določenimi na podlagi Uredbe (EU) 2022/869¹. Vsem državljanom in podjetjem Unije bi bilo treba zagotoviti ustrezno povezljivost, saj bi jim tako omogočili sodelovanje pri energetskem prehodu in digitalni preobrazbi Unije. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti najbolj oddaljenim regijam iz člena 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ki priznava njihove posebne omejitve in predvideva sprejetje posebnih ukrepov zanje.*

1

- (8) Sedanja zasnova trga električne energije je pripomogla k nastanku novih in inovativnih proizvodov, storitev in ukrepov na maloprodajnih trgih električne energije, s čimer podpira energetske učinkovitost in uporabo energije iz obnovljivih virov ter povečuje izbiro, da bi se porabnikom pomagalo pri zniževanju računov za energijo, tudi z malimi proizvodnimi napravami in nastajajočimi storitvami za zagotavljanje prilagajanja odjema. Ključni element prihodnjih trgov električne energije in elektroenergetskih sistemov v Uniji sta krepitev in izkoriščanje potenciala digitalizacije energetskega sistema, kot je dejavna udeležba porabnikov. Hkrati je treba spoštovati izbiro porabnikov in jim omogočiti, da izkoristijo različne ponudbe pogodb, *gospodinjske porabnike pa je treba zaščititi pred visokimi cenami med energetske krize. Povezovanje energetskega sistema je namenjeno načrtovanju in upravljanju energetskega sistema kot celote, ki jo tvori več nosilcev energije, infrastruktur in sektorjev porabe energije, in sicer z ustvarjanjem močnejših povezav med njimi, da bodo delovali v medsebojni sinergiji in da bodo podprti z digitalizacijo, s čimer se bo zagotovila varna, cenovno dostopna, zanesljiva in trajnostna energija.*
- (9) ■ V razmerah energetske krize *se je* pokazalo več ■ pomanjkljivosti *in nepričakovanih posledic* sedanje zasnove trga električne energije, ki so povezane z vplivom visokih in nestanovitnih cen fosilnih goriv na kratkoročne trge električne energije, zaradi česar so *gospodinjski odjemalci* in podjetja *izpostavljeni* znatnemu porastu cen, kar vpliva na njihove račune za električno energijo.

- (10) Hitrejša uvajanja energije iz obnovljivih virov in čistih prožnih tehnologij je najbolj trajnosten in stroškovno učinkovit način, da se strukturno zmanjša povpraševanje po fosilnih gorivih za proizvodnjo električne energije in omogoči neposredna poraba z elektrifikacijo in povezovanjem energetskega sistema. Obnovljivi viri lahko zaradi nizkih operativnih stroškov pozitivno vplivajo na cene električne energije po vsej Uniji in zmanjšajo ▮ porabo fosilnih goriv.
- (11) S spremembami zasnove trga električne energije bi bilo treba zagotoviti, da bodo imeli porabniki, tudi najranljivejši med njimi, koristi od vse večjega uvajanja energije iz obnovljivih virov in energetskega prehoda kot celote, ter jih navsezadnje zaščititi pred energetske krizami, hkrati pa preprečiti, da bi se še več gospodinjskih odjemalcev ujelo v past energetske revščine. S temi spremembami naj bi se ublažil vpliv visokih cen fosilnih goriv, zlasti plina, na cene električne energije, da bi se gospodinjskim odjemalcem in podjetjem omogočilo dolgoročno izkoriščanje cenovno dostopne in zanesljive energije iz trajnostnih obnovljivih in nizkoogljičnih virov, ***pa tudi energetske učinkovitih rešitev pri zmanjševanju skupnih stroškov energije, zaradi česar bi bilo manj nujno širiti elektroenergetsko omrežje in povečevati proizvodne zmogljivosti.***

- (12) Reforma zasnovane trga električne energije **je usmerjena v doseganje dostopnih in konkurenčnih cen električne energije za vse porabnike. Kot taka naj ne** bi bila koristna **samo** za porabnike, ampak tudi za konkurenčnost industrijskih panog Unije, saj bi jim olajšala naložbe v čisto tehnologijo, ki jih potrebujejo za uresničitev prehoda na podnebno nevtralnost. Energetski prehod v Uniji je treba podpreti s trdno osnovo za proizvodnjo čiste tehnologije. Te reforme bodo podprle cenovno dostopno elektrifikacijo industrije ter vodilni položaj Unije v svetu na področju raziskav in inovacij v zvezi s tehnologijami za čisto energijo.

- (13) Pri priključitvi novih naprav za proizvodnjo in odjem, zlasti obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, pogosto prihaja do zamud. Eden od razlogov za take zamude je pomanjkanje razpoložljive zmogljivosti omrežja na lokaciji, ki jo je izbral vlagatelj, kar pomeni, da so potrebne razširitve ali okrepitve omrežja za priključitev obratov v sistem. Nova zahteva za operaterje elektroenergetskih sistemov na ravni prenosa in distribucije, da objavljajo in posodablajo informacije o zmogljivostih omrežja, ki so na voljo **za nove priključitve** na njihovem območju obratovanja, bi vlagateljem olajšala dostop do informacij o razpoložljivi zmogljivosti omrežja v sistemu, kar bi prispevalo k hitrejšemu odločanju in s tem k potrebni pospešitvi uvajanja energije iz obnovljivih virov. **Operaterji distribucijskih sistemov bi morali te informacije redno, najmanj štirikrat letno posodabljati. Državam članicam bi sicer morala biti dopuščena odločitev, da se ta zahteva ne bi uporabljala za elektroenergetska podjetja, ki oskrbujejo manj kot 100 000 priključenih odjemalcev ali ki oskrbujejo majhne izdvojene sisteme, a bi morale ta podjetja obenem tudi spodbujati, naj uporabnikom sistema enkrat letno zagotovijo te informacije, in spodbujati sodelovanje med operaterji distribucijskih sistemov v ta namen. Poleg tega bi morali operaterji sistemov objaviti merila, ki se uporabljajo za določitev razpoložljivih zmogljivosti omrežja, kot so obstoječe odjemne in proizvodne zmogljivosti, predpostavke za oceno morebitne nadaljnje integracije dodatnih uporabnikov sistema, ustrezne informacije o morebitnem omejevanju energije in pričakovanja glede prihodnjega razvoja omrežja v zvezi s tem.**

- (14) Poleg tega bi morali operaterji distribucijskih sistemov, da bi rešili težavo zaradi dolgega odzivnega časa v zvezi z zahtevami za priključitev na omrežje, uporabnikom sistema zagotoviti jasne in pregledne informacije o stanju in obravnavi njihovih zahtev za priključitev. Operaterji distribucijskih sistemov bi morali te informacije zagotoviti v treh mesecih od predložitve zahteve ***in jih redno, najmanj štirikrat letno posodabljati.***
- (15) ***Na območjih, kjer imajo elektroenergetska omrežja omejeno omrežno zmogljivost ali je sploh nimajo, bi morali imeti uporabniki omrežja, ki zaprosijo za priključitev v omrežje, možnost skleniti sporazum o nefiksni, prožni priključitvi. V sporazumu o priključitvi bi se lahko na primer upoštevalo shranjevanje energije ali omejil čas, v katerem lahko proizvodna elektrarna dovaja električno energijo v omrežje, ali pa zmogljivost, ki jo je mogoče izvoziti, s čimer bi ji omogočili delno priključitev. Operaterji sistemov bi morali na teh območjih omogočiti sklepanje sporazumov o prožni priključitvi. Regulatorni organi bi morali pripraviti okvire za operaterje sistemov, ki bi take prožne priključitve omogočali, pri čemer bi bilo treba zagotoviti, da bo prednost imela krepitev omrežja, ki bo omogočala strukturne rešitve, da bodo sporazumi o priključitvi postali fiksni takoj, ko bodo omrežja pripravljena za to, da bodo prožne priključitve omogočene kot trajna rešitev za območja, kjer krepitev omrežja ne bo učinkovita, in da bo uporabnikom omrežja, ki zaprosijo za priključitev na omrežje, v čim večji meri omogočen vpogled v pričakovane ravni omejitve na podlagi sporazuma o prožni priključitvi.***

- (16) Porabniki so bili med energetske krize izpostavljeni izjemno nestanovitnim veleprodajnim cenam energije in so imeli omejene možnosti za sodelovanje na trgu energije. *Zato so se številni gospodinjski odjemalci znašli v finančnih težavah in niso mogli plačevati računov.* Najbolj prizadeti so ranljivi odjemalci in odjemalci, ki živijo v energetske revščini, vendar se s takimi težavami srečujejo tudi *gospodinjski odjemalci* s srednjimi dohodki. *Visoke cene energije lahko negativno vplivajo tudi na zdravje, dobro počutje in splošno kakovost življenja porabnikov.* Zato je pomembno, da se izboljšajo pravice in varstvo porabnikov, da bodo lahko izkoristili prednosti energetskega prehoda, da zneski na njihovih računih za električno energijo ne bodo odvisni od kratkoročnih cenovnih gibanj na trgih energije ter da se ponovno uravnoteži tveganje med dobavitelji in porabniki.

- (17) Porabniki bi morali imeti dostop do najrazličnejših ponudb, da bi lahko izbrali pogodbo glede na svoje potrebe. Vendar so dobavitelji skrčili svoje ponudbe, pogodbe s fiksno ceno so postale redke, izbira ponudb pa je omejena. Porabniki bi morali vselej imeti možnost, da se odločijo za cenovno dostopno pogodbo ***o dobavi električne energije*** s fiksno ceno, ki se sklene za določeno obdobje, dobavitelji pa pred iztekom pogodbe ne bi smeli enostransko spreminjati pogodbenih pogojev ***ali pogodbe odpovedati. Pogodbe z dinamičnimi cenami bodo še vedno ostale bistvene, porabnikom pa lahko pri zmanjševanju računov za energijo pomaga vse večji prodor obnovljivih virov energije. Državam članicam bi moralo biti dopuščeno, da bi smele dobavitelje, ki imajo več kot 200 000 končnih odjemalcev in ki ponujajo le pogodbe z dinamičnimi cenami, oprostiti obveznosti ponujanja pogodb s fiksno ceno, ki se sklenejo za določeno obdobje, če ta izjema ne bi negativno vplivala na konkurenco in če bi se ohranila zadostna izbira pogodb s fiksno ceno, ki se sklenejo za določeno obdobje.***

- (18) Kadar dobavitelji ne poskrbijo za ustrezno zavarovanje svojega portfelja električne energije pred tveganjem, so lahko zaradi sprememb veleprodajnih cen električne energije finančno ogroženi, kar lahko povzroči njihov stečaj, njihovi stroški pa se pri tem prenesejo na porabnike in druge uporabnike omrežja. Zato bi morali biti dobavitelji, ki ponujajo pogodbe s fiksno ceno, ustrezno zavarovani pred tveganjem. Ustrezna strategija varovanja pred tveganjem bi morala upoštevati dostop dobaviteljev do lastne proizvodnje energije in njihovo kapitalizacijo ter njihovo izpostavljenost spremembam veleprodajnih tržnih cen, ***njihovo velikost in strukturo trga. Vzpostavitev ustreznih strategij varovanja pred tveganjem je mogoče zagotoviti s splošnimi pravili, ki se lahko nadzorujejo, ne da bi bilo treba opraviti poseben pregled položaja ali strategij posameznih dobaviteljev. Za oceno strategij dobaviteljev za varovanje pred tveganjem bi se lahko uporabili stresni testi in zahteve glede poročanja za dobavitelje.***

- (19) Porabniki bi morali imeti možnost, da izberejo dobavitelja, ki jim ponudi ceno in storitev, ki najbolj ustrežata njihovim potrebam. Zaradi napredka v tehnologiji merjenja in individualnega merjenja v povezavi z informacijsko in komunikacijsko tehnologijo je zdaj tehnično mogoče, da ima en objekt več dobaviteljev. Odjemalcem bi moralo biti omogočeno, da te možnosti uporabijo za izbiro ločenega dobavitelja, **zlasti** za električno energijo za pogon naprav, kot so toplotne črpalke ali električna vozila, ki imajo še posebej visoko porabo oziroma imajo tudi zmožnost samodejne preusmeritve porabe električne energije v odziv na cenovne signale. ***V ta namen bi moralo biti odjemalcem dopuščeno, da imajo v okviru enotne priključne točke za svoj objekt več kot eno merilno in obračunsko mesto, kar bi omogočalo ločeno merjenje in ločeno dobavo različnim napravam. Merilna mesta bi morala biti med seboj jasno ločena in skladna z veljavnimi tehničnimi predpisi. Pravila za razporeditev s tem povezanih stroškov bi morale določiti države članice. Kadar lahko pametni merilni sistemi neposredno pokrivajo več kot eno merilno mesto, se lahko uporabijo za to, da se odjemalcem omogoči, da imajo več kot eno pogodbo o dobavi električne energije hkrati. Dobavitelji bi morali imeti odgovornost izravnave samo za merilna in obračunska mesta, ki jih oskrbujejo.***

Poleg tega lahko končni odjemalci, *če se jim olajša uporaba namenskih merilnih rešitev, ki so pritrjene na naprave* s prilagodljivimi in nadzorljivimi obremenitvami ali vanje vgrajene, sodelujejo v drugih programih prilagajanja odjema, ki temeljijo na spodbudah in zagotavljajo storitve za zagotavljanje prožnosti na trgu električne energije ter operaterjem prenosnih sistemov in operaterjem distribucijskih sistemov. Na splošno bi morale *biti* take ureditve *združljive s souporabo energije in* prispevati k večji uporabi prilagajanja odjema in opolnomočenju porabnikov, kar bi *odjemalcem* omogočilo večji nadzor nad porabo energije in zneski na računih, hkrati pa bi se zagotovila dodatna prožnost za elektroenergetski sistem, da bi lahko prenesel nihanja ponudbe in povpraševanja.

- (20) Zaradi vse bolj zapletenih ponudb energije in različnih tržnih praks porabniki pogosto težko v celoti razumejo, kakšne so posledice ponudb dobaviteljev ali pogodbe, ki so jo podpisali. Pogosto pa ni jasno, kako se določa cena in kakšni so pogoji za podaljšanje pogodbe, posledice odpovedi pogodbe ali razlogi za spremembo pogojev s strani dobavitelja. Zato bi morali dobavitelji ali udeleženci na trgu, dejavni na področju agregiranja, porabnikom pred sklenitvijo ali podaljšanjem pogodbe zagotoviti ključne informacije o ponudbah energije, predstavljene na jedrnat in lahko razumljiv način.

- (21) Da bi se porabnikom zagotovila neprekinjena oskrba, ***zlasti v primerih*** težav v zvezi z dobaviteljem, bi morale države članice ***imeti vzpostavljeno ureditev zasilnega dobavitelja. Zasilnega dobavitelja bi morale biti mogoče imenovati, ko nastopijo težave v zvezi z dobaviteljem ali že pred tem. Tak zasilni dobavitelj se lahko obravnava kot izvajalec*** univerzalne storitve. ***Zasilni*** dobavitelj je lahko prodajni oddelek vertikalno integriranega podjetja, ki opravlja tudi distribucijske funkcije, če izpolnjuje zahteve glede ločevanja iz **■** Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta¹. Vendar to ne pomeni, da morajo države članice energijo dobavljati po določeni fiksni minimalni ceni. ***Če država članica od zasilnega dobavitelja zahteva, da električno energijo dobavi odjemalcu, ki ne prejema tržnih ponudb, se uporabljajo pogoji iz člena 5 Direktive (EU) 2019/944, ta obveznost pa lahko regulirano ceno zajema samo, če in kolikor je ta odjemalec upravičen do reguliranih cen. Države članice bi morale pri ocenjevanju, ali so ponudbe negospodinjских odjemalcev zasnovane tržno, upoštevati vsakokratne poslovne in tehnične okoliščine. Če je država članica pred začetkom veljavnosti te direktive po poštemem, preglednem in nediskriminatornem postopku že imenovala zasilnega dobavitelja, ni treba začeti novega postopka za njegovo imenovanje.***

¹ ***Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).***

- (22) S souporabo energije je mogoče razviti odpornost proti vplivom visokih in nestanovitnih veleprodajnih tržnih cen na zneske na računih za energijo porabnikov, opolnomočiti širšo skupino porabnikov, kot so ranljivi odjemalci in odjemalci, ki živijo v energetske revščini, ki sicer zaradi finančnih ali prostorskih omejitev nimajo možnosti postati aktivni odjemalci, hkrati pa vodi k večji uporabi energije iz obnovljivih virov z mobilizacijo dodatnih naložb zasebnega kapitala in diverzifikacijo načinov plačila. Z vključitvijo ustreznih cenovnih signalov in objektov za shranjevanje lahko souporaba električne energije pomaga postaviti temelje za lažje izkoriščanje potenciala za prožnost, ki ga imajo manjši porabniki. ***Določbe o souporabi energije iz te direktive dopolnjujejo določbe o samooskrbi iz člena 21 Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta¹ ter člena 15 Direktive (EU) 2019/944, zlasti v zvezi s kolektivno samooskrbo.***
- (23) Aktivni odjemalci, ki imajo v lasti, zakupu ali najemu objekt za shranjevanje ali proizvodnjo električne energije, bi morali imeti pravico, da dajo presežno proizvodnjo v souporabo ***za določeno ceno ali brezplačno*** in da opolnomočijo druge porabnike, da postanejo aktivni odjemalci, oziroma da dajo v souporabo energijo iz obnovljivih virov, ki jo proizvedejo ali shranjujejo v objektih z ***zmogljivostjo do 6 MW***, ki jih imajo v skupnem zakupu, najemu ali lasti, bodisi neposredno bodisi prek tretjega posrednika.

¹ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

*V primeru odjemalcev, ki sodelujejo v programih souporabe energije in so večji od srednje velikih podjetij, bi morala inštalirana zmogljivost proizvodnega obrata, povezanega s shemo souporabe energije, znašati največ 6 MW, souporaba energije pa bi morala potekati na lokalnem ali omejenem geografskem območju, kot ga opredelijo države članice. Plačilo za souporabo presežne proizvodnje za določeno ceno se lahko poravna neposredno med aktivnimi odjemalci ali samodejno prek platforme za medsebojno trgovanje. Ureditev souporabe energije bodisi temelji na zasebni pogodbi med dejavnimi odjemalci bodisi se izvaja prek pravnega subjekta. Pravni subjekt, ki izpolnjuje merila za skupnost na področju energije iz obnovljivih virov, kot je opredeljena v Direktivi (EU) 2018/2001 **█**, ali energetska skupnost državljanov, kot je opredeljena v členu 2, točka (11), Direktive (EU) 2019/944 **█**, bi lahko s svojimi člani souporabljal električno energijo, proizvedeno v objektih, ki jih imajo v polnem lastništvu. Pri okviru za zaščito in krepitev vloge pri souporabi energije bi bilo treba posebno pozornost nameniti ranljivim odjemalcem in odjemalcem, ki živijo v energetske revščini.*

- (24) S souporabo energije se operacionalizira skupna poraba lastno proizvedene ali shranjene električne energije, ki jo v **javno** omrežje dovaja več aktivnih odjemalcev, ki delujejo skupaj. Države članice bi morale vzpostaviti ustrezno informacijsko infrastrukturo, ki bi v določenem časovnem okviru omogočala upravno uskladitev **odjemalčeve skupne izmerjene** porabe z lastno proizvedeno ali shranjeno energijo iz obnovljivih virov, **ki se odšteje od skupne porabe**, da se izračuna postavka energije na računu za energijo, **ki ga izda dobavitelj, tako da je račun odjemalca posledično nižji**. Proizvedeno energijo iz teh objektov bi bilo treba porazdeliti med zbirne profile obremenitve odjemalcev na podlagi statičnih, spremenljivih ali dinamičnih metod izračuna, ki jih lahko aktivni odjemalci določijo vnaprej ali se o njih dogovorijo. **Aktivni odjemalci, ki sodelujejo pri souporabi energije, so finančno odgovorni za neravnovesja, ki jih povzročijo, a to ne posega v možnost, da bi svoje odgovornosti za izravnavo prenesli na druge udeležence na trgu. Vse pravice in obveznosti odjemalcev iz te direktive veljajo za končne odjemalce, vključene v programe souporabe energije. Se pa od gospodinjskih odjemalcev z inštalirano zmogljivostjo do 10,8 kW za posamezne gospodinjske odjemalce in do 50 kW za večstanovanjske bloke ne bi smelo zahtevati, da izpolnjujejo obveznosti dobaviteljev. Države članice bi morale imeti možnost, da ta praga prilagodijo nacionalnim okoliščinam, in sicer do 30 kW za posamezne gospodinjske odjemalce in med 40 kW in 100 kW za večstanovanjske bloke.**

- (25) *Priključni mini sončni paneli bi lahko skupaj z drugimi sistemi in tehnologijami prispevali k večji uporabi energije iz obnovljivih virov in k vključevanju državljanov v energetske prehode. Države članice bi morale imeti možnost, da spodbujajo uvajanje teh sistemov, in sicer tako, da zmanjšajo s tem povezana upravna in tehnična bremena. Regulativni organi bi morali imeti možnost, da določijo omrežne tarife za dovajanje električne energije iz priključnih mini sončnih panelov ali metodologijo za izračun teh tarif. Glede na razmere v državi članici bi bile tarife lahko zelo nizke ali celo ničelne, morale pa bi odražati stroške ter biti pregledne in nediskriminatorne.*
- (26) Ranljivi odjemalci in odjemalci, ki živijo v energetske revščini, bi morali biti ustrezno zaščiteni pred odklopi električne energije, hkrati pa se ne bi smeli znajti v položaju, v katerem bi bili prisiljeni k odklopu. *Države članice bi zato morale s sprejetjem ustreznih ukrepov, med drugim s prepovedjo odklopa ali drugimi enakovrednimi ukrepi, zagotoviti, da bodo ranljivi odjemalci in odjemalci, ki živijo v energetske revščini, popolnoma zaščiteni pred odklopi električne energije.* Pri opredeljevanju ustreznih kratkoročnih in dolgoročnih ukrepov, ki bi morali biti ranljivim odjemalcem in odjemalcem, ki živijo v energetske revščini, na voljo za upravljanje porabe in stroškov energije, bodo imeli še naprej bistveno vlogo dobavitelji in vsi ustrezni nacionalni organi, ki bi morali pri tem tesno sodelovati z organi za socialno varnost. *Državam članicam je na voljo več orodij in dobrih praks, ki med drugim zajemajo celoletne ali sezonske prepovedi odklopov, preprečevanje dolga in trajnostne rešitve za podporo odjemalcem, ki imajo težave pri plačevanju računov za energijo.*

(27) *Porabniki imajo pravico uporabiti pritožbene postopke, ki jih vodijo njihovi dobavitelji, in zunajsodne postopke za reševanje sporov, da lahko učinkovito uveljavljajo svoje pravice in da v primeru nesoglasij z dobavitelji ne bi bili prikrajšani, zlasti kar zadeva račune ali dolgovani znesek. Če odjemalci uporabljajo te postopke, dobavitelji ne bi smeli prekiniti pogodb na podlagi še vedno spornih dejstev. Dobavitelji in odjemalci bi morali še naprej izpolnjevati svoje pogodbene pravice in obveznosti, zlasti glede dobave električne energije in plačila te električne energije, pritožbeni postopki pa ne bi smeli postati razlog za zlorabe, ki bi odjemalcem omogočale, da ne bi spoštovali svojih pogodbenih obveznosti, vključno s plačevanjem računov. Države članice bi morale imeti možnost, da sprejmejo ustrezne ukrepe za preprečitev zlorab pritožbenih postopkov ali postopkov reševanja sporov.*

- (28) Javni posegi v določanje cen za dobavo električne energije bi načeloma bili ukrep, ki izkrivlja trg. Taki posegi bi torej morali biti dovoljeni le, če je to ustrezno in v okviru obveznosti javne službe, zanje pa bi morali veljati posebni pogoji. V skladu s to direktivo je mogoče regulirati cene za ranljive odjemalce in odjemalce, ki živijo v energetske revščini, tudi tako, da so nižje od stroškov, ter kot prehodni ukrep za gospodinjske odjemalce in mikropodjetja **ne glede na to, ali obstaja kriza zaradi cen električne energije ali ne**. V času krize zaradi cen električne energije, ko bi se veleprodajne in maloprodajne cene električne energije znatno zvišale, bi moralo biti državam članicam dovoljeno, da začasno razširijo uporabo reguliranih cen tudi na mala in srednja podjetja. Državam članicam bi moralo biti izjemoma začasno dovoljeno, da za gospodinjske odjemalce ter mala in srednja podjetja določijo regulirane cene, ki so nižje od stroškov, če to ne povzroča izkrivljanja med dobavitelji in če dobavitelji **v času krize zaradi cen električne energije** prejmejo nadomestilo za stroške dobave pod stroškovno ceno. Vendar je treba zagotoviti, da je takšna regulacija cen ciljno usmerjena in ne ustvarja spodbud za povečanje porabe. Zato bi **moralo** biti **začasno podaljšanje regulacije** cen za gospodinjske odjemalce **omejeno** na 80 % mediane porabe za gospodinjske odjemalce, za mala in srednja podjetja pa na 70 % porabe v preteklem letu. **Svet bi moral krizo zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali na ravni Unije razglasiti na podlagi predloga Komisije z izvedbenim sklepom. Ocena, ali takšna kriza obstaja, bi morala temeljiti na primerjavi s cenami v času običajnega delovanja trga, in sicer tako, da ne bi bil upoštevan učinek preteklih kriz, razglašanih na podlagi te direktive.**

V izvedbenem sklepu bi moralo biti opredeljeno tudi obdobje veljavnosti te ugotovitve, v katerem se lahko začasno podaljša uporaba reguliranih cen, kar lahko traja največ eno leto. Če so še vedno izpolnjeni pogoji za razglasitev krize zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali ravni Unije, bi moral imeti Svet možnost, da na predlog Komisije podaljša obdobje veljavnosti izvedbenega sklepa. Pri prenosu izvedbenih pooblastil na Svet se ustrezno upošteva politična narava odločitve o razširitvi možnosti za javne posege pri določanju cen za dobavo električne energije, a je treba pri tem skrbno pretehtati različne politične vidike ter horizontalne posledice takega izvedbenega sklepa za države članice. V primeru ranljivih odjemalcev in odjemalcev, ki živijo v energetske revščini, bi lahko regulacija cen, ki bi jo uporabljale države članice, v skladu s členom 5 Direktive (EU) 2019/944 zajemala 100 % cene. V vsakem primeru bi bilo treba z razglasitvijo krize zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali na ravni Unije zagotoviti enake konkurenčne pogoje v vseh državah članicah, ki jih odločitev zadeva, da ne bi prišlo do neupravičenega izkrivljanja notranjega trga.

- (29) *Države članice bi morale imeti možnost, da v času krize pri oskrbi z električno energijo in ob izjemno velikem zvišanju cen v skladu s členoma 107 in 108 PDEU industrijskim odjemalcem zagotovijo podporo za dodatne stroške električne energije.*

(30) Ker Estonija, Latvija in Litva še niso sinhronizirane z elektroenergetskim sistemom Unije, se spoprijemajo z zelo specifičnimi izzivi pri organizaciji izravnalnih trgov in tržnem naročanju pomožnih storitev. Sinhronizacija sicer poteka, a je pri tem eden od osrednjih pogojev za stabilno sinhrono obratovanje sistema razpoložljivost zadostnih rezerv izravnalne moči za regulacijo frekvence. Ker pa so baltske države za upravljanje frekvenc odvisne od sinhronega območja Rusije, še niso mogle razviti lastnega delujočega izravnalnega trga. Tveganje za zanesljivost oskrbe, ki je posledica tega, da nimajo lastnih izravnalnih trgov, je ruska vojna agresija proti Ukrajini znatno povečala. Estonijo, Latvijo in Litvo bi bilo zato treba izvzeti tudi iz zahtev nekaterih določb člena 40(4) in člena 54(2) Direktive (EU) 944/2019 Evropskega parlamenta in Sveta¹, če bi bilo to potrebno za zagotovitev varnosti sistema v prehodnem obdobju. Prehodna obdobja za Estonijo, Latvijo in Litvo bi bilo treba po sinhronizaciji čim prej postopno odpraviti in jih izkoristiti za razvoj ustreznih tržnih instrumentov, ki bodo omogočali kratkoročne rezerve za izravnavo in druge nujne pomožne storitve, ter bi morala biti omejena na čas, ki bo potreben za ta proces.

¹ **Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).**

- (31) *Glede na to, da ciprski prenosni sistem ni povezan s sistemom nobene druge države članice, ima ta država zelo specifične izzive pri organizaciji izravnalnih trgov in tržnem naročanju pomožnih storitev. Ciper bi bilo zato treba izvzeti iz zahtev iz člena 40(4) in člena 54(2) Direktive (EU) 944/2019, če bi bilo to potrebno za zagotovitev varnosti sistema v prehodnem obdobju, tj. dokler ciprski prenosni sistem s povezovalnimi vodi ne bo povezan s sistemi drugih držav članic.*
- (32) Ta direktiva določa pravno podlago za obdelavo osebnih podatkov *v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta*¹. Države članice bi morale zagotoviti izpolnjevanje vseh načel in obveznosti v zvezi z varstvom osebnih podatkov iz *Uredbe (EU) 2016/679*, tudi glede najmanjšega obsega podatkov. Kadar je cilj te direktive mogoče doseči brez obdelave osebnih podatkov, bi morali *upravljavci podatkov* uporabiti anonimizirane in zbirne podatke.

¹ *Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).*

- (33) *Če kateri od ukrepov, predvidenih s to direktivo, pomeni državno pomoč, določbe o tem ukrepu ne posegajo v uporabo členov 107 in 108 PDEU. Za ocenjevanje združljivosti državne pomoči z notranjim trgom je pristojna Komisija.*
- (34) Zato bi bilo treba ustrezno spremeniti direktivi (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944.
- (35) Ker cilja te direktive, tj. izboljšati zasnovanega trga električne energije in zlasti preprečiti neupravičeno visoke cene električne energije, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Sprememba Direktive (EU) 2018/2001

V Direktivi (EU) 2018/2001 se v členu 4(3) drugi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„V ta namen se v zvezi z neposrednimi programi zaščite cen odobri podpora v obliki tržne premije, ki je med drugim lahko spremenljiva ali fiksna.

Drugi pododstavek se ne uporablja za podporo za električno energijo iz virov iz člena 19d(4) Uredbe (EU) **2019/943**, za katero se uporablja člen 19d(1) navedene uredbe.

Člen 2

Spremembe Direktive (EU) 2019/944

Direktiva (EU) 2019/944 se spremeni:

(1) člen 2 se spremeni:

(a) točka (8) se nadomesti z naslednjim:

‘(8) „aktivni odjemalec“ pomeni končnega odjemalca ali skupino končnih odjemalcev, ki delujejo skupaj, ki porablja ali shranjuje električno energijo, proizvedeno v lastnih objektih znotraj omejenih lokacij, ali samoproizvedeno električno energijo ali električno energijo, ki je v skupni rabi v drugih objektih, ali ki prodaja samoproizvedeno električno energijo ali sodeluje v programih prožnosti ali programih energetske učinkovitosti, pod pogojem, da te dejavnosti niso njegova osnovna gospodarska ali poklicna dejavnost;’;

(b) vstavi se naslednja točka:

„(10a) ‚souporaba energije‘ pomeni lastno porabo energije iz obnovljivih virov s strani aktivnih odjemalcev:

- (a) ki jo sami proizvedejo ali shranjujejo na kraju samem ali izven njega v objektu, ki ga imajo v lasti, ali zakupijo ali najamejo v celoti ali deloma; ali
- (b) pravico do katere je nanje brezplačno ali proti plačilu prenesel drug aktivni odjemalec;“;

(c) vstavi se naslednja točka:

„(15a) ‚pogodba o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjena za določeno obdobje‘ pomeni pogodbo o dobavi električne energije med dobaviteljem in končnim odjemalcem, ki zagotavlja enake pogodbene pogoje, vključno s ceno, **med celotnim trajanjem pogodbe**, pri čemer lahko v okviru fiksne cene vključuje prožen element, na primer različno ceno v konicah in zunaj konic, **in pri kateri so lahko spremembe v končnem računu zgolj rezultat elementov, ki jih ne določijo dobavitelji, kot so davki in dajatve**;“;

■ (d) vstavijo se naslednje točke:

„(24a) ‚zasilni dobavitelj‘ pomeni dobavitelja, **imenovanega** za prevzem dobave električne energije odjemalcem od dobavitelja, ki je prenehal delovati;“;

(24b) ‚energetska revščina‘ pomeni energetska revščino, kot je opredeljena v členu 2, točka (52), Direktive (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta*;

(24c) ‚sporazum o prožni priključitvi‘ pomeni sklop dogovorjenih pogojev za priključitev električne zmogljivosti na omrežje, ki zajema pogoje za omejitve in nadzor dovajanja električne energije v prenosno ali distribucijsko omrežje in odvzema električne energije iz njega;

* **Direktiva (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o energetske učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (UL L 231, 20.9.2023, str. 1).**“;

(e) točka (31) se nadomesti z naslednjim:

‘(31) ,energija iz obnovljivih virov‘ pomeni energijo iz obnovljivih virov, kot je opredeljena v členu 2, točka (1), Direktive (EU) 2018/2001;‘;

(2) Člen 4 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 4

Prosta izbira dobavitelja

Države članice zagotovijo, da lahko vsi odjemalci prosto izbirajo **dobavitelje**, od katerih bodo kupovali električno energijo. Države članice zagotovijo, da imajo vsi odjemalci možnost hkrati imeti več kot eno pogodbo o dobavi električne energije **ali pogodbo o souporabi energije** in da imajo odjemalci v ta namen pravico do več kot enega merilnega in obračunskega mesta v okviru enotne priključne točke za njihov objekt. *Če je tehnično izvedljivo, se lahko za to, da se odjemalcem dopusti, da imajo hkrati več kot eno pogodbo o dobavi električne energije ali več kot eno pogodbo o souporabi energije, uporabijo sistemi naprednega merjenja, uvedeni v skladu s členom 19, tako da ni treba namestiti različnih merilnih sistemov.*“;

(3) vstavi se naslednji člen:

„Člen 6a

Sporazumi o prožni priključitvi

1. Regulativni organ ali drug organ ali subjekt, ki ga imenuje država članica, razvije okvir, ki operaterjem prenosnih sistemov in operaterjem distribucijskih sistemov omogoča sklepanje sporazumov o prožni priključitvi na območjih, na katerih je razpoložljivost omrežnih zmogljivosti za nove priključitve omejena ali pa je sploh ni. Ta okvir se objavi v skladu s členom 31(3) in členom 50(4a), prvi pododstavek, Uredbe (EU) 2019/943. Ta okvir zagotavlja, da:

- (a) prožne priključitve praviloma ne povzročajo zamud pri krepitvi omrežja na opredeljenih območjih;***
- (b) se, potem ko je omrežje razvito, na podlagi določenih meril zagotovi prehod s sporazumov o prožni priključitvi na sporazume o fiksni priključitvi ter***
- (c) če je ustrezno, na območjih, na katerih po mnenju regulativnega organa ali drugega pristojnega organa, če država članica tako določi, razvoj omrežja ni najučinkovitejša rešitev, se sporazumi o prožni priključitvi omogočijo kot trajna rešitev, tudi za shranjevanje energije.***

2. *Okvir iz odstavka 1 lahko zagotovi, da sporazumi o prožni priključitvi določajo vsaj naslednje:*

- (a) maksimalno zagotovljeno dovajanje električne energije v omrežje oziroma njen odvzem iz njega ter dodatne prožne zmogljivosti za dovajanje in odvzem, ki se lahko priključijo in diferencirajo po časovnih blokih skozi vse leto;*
- (b) omrežnine za fiksne in prožne zmogljivosti za dovajanje in odvzem;*
- (c) dogovorjeno trajanje sporazuma o prožni priključitvi in pričakovani datum za zagotovitev priključitve za celotno zahtevano fiksno zmogljivost.*

Od uporabnika sistema, ki je povezan prek prožne priključitve na omrežje, se zahteva, da namesti sistem za nadzor električne energije, ki ga je certificiral pooblaščen izdajatelj certifikatov.“;

(4) člen 11 se spremeni:

(a) naslov se nadomesti z naslednjim:

„Pravica do pogodbe *o dobavi električne energije* s fiksno ceno, sklenjeno za določeno obdobje, in pogodbe z dinamičnimi cenami električne energije“;

(b) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. **█** Države članice zagotovijo, da nacionalni regulativni okvir dobaviteljem omogoča, da ponujajo pogodbe *o dobavi električne energije* s fiksno ceno, sklenjeno za določeno obdobje, in pogodbe z dinamičnimi cenami električne energije. Države članice zagotovijo, da lahko končni odjemalci, ki imajo nameščene pametne števec, zahtevajo sklenitev pogodbe z dinamičnimi cenami električne energije in da lahko vsi končni odjemalci zahtevajo sklenitev pogodbe *o dobavi električne energije* s fiksno ceno za določeno obdobje, ki traja vsaj eno leto, z vsaj enim dobaviteljem in z vsakim dobaviteljem, ki ima več kot 200 000 končnih odjemalcev.

Z odstopanjem od prvega pododstavka lahko države članice dobavitelja z več kot 200 000 končnimi odjemalci oprostijo obveznosti ponujanja pogodb o dobavi električne energije s fiksno ceno, ki se sklene za določeno obdobje, če:

- (a) ta dobavitelj ponuja samo pogodbe z dinamičnimi cenami;*
- (b) ta izjema ne vpliva negativno na konkurenco ter*
- (c) če se ohrani zadostna izbira pogodb o dobavi električne energije s fiksno ceno, ki se sklenejo za določeno obdobje, za končne odjemalce.*

Države članice zagotovijo, da dobavitelji ne morejo enostransko spremeniti pogojev pogodb o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjenih za določeno obdobje, in teh pogodb odpovedati pred zapadlostjo.“;

(c) vstavita se naslednja odstavka ■ :

„1a. Končni odjemalci pred sklenitvijo ali podaljšanjem kakršne koli pogodbe iz odstavka 1 tega člena prejmejo povzetek glavnih pogodbenih pogojev v razvidni obliki ter v jasnem in jedrnatem jeziku. *V povzetku so navedene pravice iz člena 10(3) in (4) ter vključuje vsaj naslednje:*

- (a) *skupno ceno in njeno razčlenitev;*
- (b) *obrazložitev, ali je cena fiksna, spremenljiva ali dinamična;*
- (c) *e-naslov dobavitelja in dežurno telefonsko številko za pomoč porabnikom ter*
- (d) *po potrebi informacije o enkratnih plačilih, posebnih ponudbah, dodatnih storitvah in popustih.*

Komisija v zvezi s tem zagotovi smernice. ■

1b. Države članice zagotovijo, da končni odjemalci s pogodbami o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjenimi za določeno obdobje, niso izključeni iz prilagajanja odjema in souporabe energije, če se za to odločijo, in da lahko dejavno prispevajo k zapolnjevanju potreb po prožnosti v nacionalnem elektroenergetskem sistemu.“;

(d) odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. **█** Države članice zagotovijo, da dobavitelji v celoti seznanijo končne odjemalce s priložnostmi, stroški in tveganji *različnih vrst* pogodb za *električno energijo*, ter zagotovijo, da morajo dobavitelji končnim odjemalcem predložiti ustrezne informacije, tudi o potrebni namestitvi ustreznega števca električne energije. Regulativni organi:

- (a) spremljajo razvoj na trgu in ocenijo tveganja, ki jih lahko povzročijo novi proizvodi in storitve, ter obravnavajo prakso, ki vodi v zlorabe;
- (b) *sprejmejo ustrezne ukrepe, če odkrijejo pristojbine za prekinitve pogodbe, ki so v skladu s členom 12(3) nedopustne.*“;

(5) vstavi se naslednji člen:

„Člen 15a

Pravica do souporabe energije

1. *Države članice zagotovijo, da imajo* vsa gospodinjstva, mala in srednja podjetja, javni organi in, *če se država članica tako odloči, druge kategorije končnih odjemalcev* pravico, da kot aktivni odjemalci *nediskriminatorno* souporablajo energijo *znotraj istega trgovalnega območja ali na bolj omejenem geografskem območju, kar določi država članica.*

2. **Države članice zagotovijo, da imajo** aktivni odjemalci **■** pravico do souporabe energije na podlagi zasebnih dogovorov ali prek pravnega subjekta.
Sodelovanje pri souporabi energije ni del primarne gospodarske ali poklicne dejavnosti aktivnih odjemalcev.
3. Aktivni odjemalci lahko za ***organizatorja souporabe energije imenujejo*** tretjo osebo za:
 - (a) ***komuniciranje o dogovorih o souporabi energije, vključno z vidiki, povezanimi z veljavnimi tarifami in pristojbinami, davki ali dajatvami, z drugimi ustreznimi subjekti, kot so dobavitelji in omrežni operaterji;***
 - (b) ***zagotavljanje podpore pri upravljanju in uravnavanju prilagodljivih obremenitev za števce ter porazdeljenih sredstev za proizvodnjo in shranjevanje energije iz obnovljivih virov, ki so del vsakega dogovora o souporabi energije;***
 - (c) ***sklepanje pogodb in obračunavanje aktivnim odjemalcem, ki souporabljajo energijo;***
 - (d) ***namestitev in upravljanje objekta za proizvodnjo ali skladiščenje, vključno z merjenjem porabe in vzdrževanjem.***

Organizator souporabe energije ali druga tretja oseba lahko ima v lasti ali upravlja objekt za shranjevanje ali proizvodnjo energije iz obnovljivih virov z močjo do 6 MW, ne da bi se štel za aktivnega odjemalca, razen če eden od aktivnih odjemalcev sodeluje pri projektu souporabe energije. Organizator souporabe energije zagotavlja nediskriminatorne storitve ter pregledne cene, tarife in pogoje storitev. V zvezi s točko (c) prvega pododstavka tega člena se uporabljajo členi 10, 12 in 18. Države članice določijo okvir za uporabo tega odstavka.

4. Države članice zagotovijo, da aktivni odjemalci, ki souporabljajo energijo:
 - (a) imajo pravico, da se električna energija v skupni rabi, ***dovедena v omrežje, odšteje od njihove skupne izmerjene porabe*** v časovnem intervalu, ki ni daljši od bilančnega obračunskega intervala, in brez poseganja v veljavne ***nediskriminirajoče*** davke, dajatve in omrežnine, ***ki odražajo stroške***;
 - (b) imajo koristi od vseh pravic in obveznosti porabnikov kot končni odjemalci v skladu s to direktivo **■** ;

- (c) *jim ni treba izpolnjevati obveznosti dobavitelja, če si energijo delijo gospodinjstva z inštalirano zmogljivostjo do 10,8 kW za posamezna gospodinjstva in do 50 kW za večstanovanjske bloke;*
- (d) imajo dostop do *prostovoljnih* predlog pogodb s poštenimi in preglednimi pogoji za dogovore o *souporabi energije*;
- (e) v primeru sporov glede takih dogovorov o souporabi energije imajo končni odjemalci dostop do zunajsodnega reševanja sporov z *drugimi udeleženci pogodbe o souporabi energije* v skladu s členom 26;

- (e)* niso nepošteno in diskriminatorno obravnavani s strani udeležencev na trgu ali njihovih bilančno odgovornih akterjev;
- (f)* so obveščeni o možnosti sprememb trgovalnih območij v skladu s členom 14 Uredbe (EU) 2019/943 in o dejstvu, da je pravica do souporabe energije omejena *v skladu z odstavkom 1 tega člena*;
- (g)* *o dogovorih o souporabi energije uradno obvestijo ustrezne operaterje sistemov in udeležence na trgu, vključno z zadevnimi dobavitelji, bodisi neposredno bodisi prek organizatorja souporabe energije.*

Države članice lahko največjo inštalirano zmogljivost iz prvega pododstavka, točka (c), prilagodijo v skladu z naslednjim:

- (a)* *v primeru posameznih gospodinjstev se lahko inštalirana zmogljivost poveča na 30 kW;*
- (b)* *v primeru večstanovanjskih blokov se lahko inštalirana zmogljivost poveča na 100 kW ali zmanjša na najmanj 40 kW; morebitno zmanjšanje je mogoče le v ustrezno utemeljenih posebnih okoliščinah, ki nastopijo, če se zmanjša povprečna velikost večstanovanjskih stavb.*

5. *Kadar so druge kategorije končnih odjemalcev, ki sodelujejo v programih souporabe energije, večje od srednje velikih podjetij, se uporabljajo naslednji dodatni pogoji:*

- (a)* *inštalirana zmogljivost objekta za proizvodnjo, povezana s programom souporabe energije, znaša največ 6 MW;*
- (b)* *souporaba energije poteka na lokalnem ali omejenem geografskem območju, kar opredeli zadevna država članica.*

6. Države članice zagotovijo, da zadevni operaterji prenosnih ali distribucijskih sistemov ali drugi imenovani organi:
- (a) vsaj enkrat mesečno v skladu s členom 23 spremljajo, zbirajo in potrjujejo podatke o merjenju, povezane s souporabo električne energije, ter o njih poročajo zadevnim končnim odjemalcem in udeležencem na trgu, *v ta namen pa vzpostavijo ustrezne informacijske sisteme;*
 - (b) zagotavljajo ustrezne kontaktne točke za:
 - (i) registracijo dogovorov o souporabi energije;
 - (ii) *zagotavljanje praktičnih informacij za souporabo energije;*
 - (iii) prejetje informacij o ustreznih merilnih točkah, spremembah lokacije in udeležbi ter,
 - (iv) kadar je ustrezno, potrjujejo metode izračunavanja, in sicer pravočasno ter na jasn in pregleden način.
7. Države članice sprejmejo ustrezne in nediskriminatorne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da imajo ranljivi odjemalci in odjemalci, ki živijo v energetske revščini, dostop do programov souporabe energije. Ti ukrepi lahko vključujejo ukrepe finančne podpore ali kvote za dodelitev proizvodnje.

8. *Države članice zagotovijo, da je skupna električna energija v okviru projektov souporabe energije, ki so v lasti javnih organov, dostopna ranljivim odjemalcem in odjemalcem, ki živijo v energetske revščini. Pri tem države članice po najboljših močeh spodbujajo, da količina te dostopne energije v povprečju znaša vsaj 10 % skupne energije.*
9. *Države članice lahko spodbujajo uvedbo priključnih mini sončnih panelov z zmogljivostjo do 800 W v stavbah in na njih.*
10. *Komisija zagotavlja smernice državam članicam, pri pa čemer ne povečuje njihovega upravnega bremena, in sicer zato, da jim pomaga pri uvajanju standardiziranega pristopa pri souporabi energije iz obnovljivih virov ter zagotovi enake konkurenčne pogoje za skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in energetske skupnosti državljanov.*
11. *Ta člen ne posega v pravico odjemalcev v skladu s členom 4, da izberejo dobavitelja, in v veljavna nacionalna pravila za izdajo dovoljenja dobaviteljem.“;*

(6) vstavi se naslednji člen:

„Člen 18a

Obvladovanje tveganja dobaviteljev

1. **█** Regulativni organi *ali, če posamezne države članice v ta namen imenujejo druge neodvisne pristojne organe, zadevni imenovani pristojni organi ob upoštevanju velikosti dobavitelja in tržne strukture, po potrebi tudi z izvajanjem stresnih testov*, zagotovijo, da dobavitelji:
 - (a) vzpostavijo in izvajajo ustrezne strategije varovanja pred tveganji, da omejijo tveganje sprememb v oskrbi z električno energijo na veleprodajni ravni, ki bi vplivale na ekonomsko vzdržnost njihovih pogodb z odjemalci, hkrati pa ohranjajo likvidnost na kratkoročnih trgih in cenovne signale s teh trgov;
 - (b) *sprejmejo vse razumne ukrepe, da omejijo tveganje za izpad dobave.*
2. Dobaviteljeve strategije varovanja pred tveganji lahko vključujejo uporabo pogodb o nakupu električne energije *ali drugih ustreznih instrumentov, kot so terminske pogodbe*. Kadar obstajajo dovolj razviti trgi za pogodbe o nakupu električne energije, ki omogočajo učinkovito konkurenco, lahko države članice zahtevajo, da se del dobaviteljeve izpostavljenosti tveganjem sprememb veleprodajnih cen električne energije krije s pogodbami o nakupu električne energije iz obnovljivih virov energije, ki ustrezajo trajanju izpostavljenosti tveganju na strani porabnikov, ob upoštevanju konkurenčnega prava Unije.

3. Države članice si prizadevajo zagotoviti, da so produkti za varovanje pred tveganjem dostopni energetske skupnostim državljanov in skupnostim na področju energije iz obnovljivih virov, *ter v ta namen vzpostavijo pogoje, ki to omogočajo.*“;

(7) v členu 27 se odstavek 1 nadomesti z naslednjim:

„1. Države članice zagotovijo, da vsi gospodinjski odjemalci in, kadar je po mnenju držav članic ustrezno, mala podjetja, uživajo osnovno oskrbo, to je pravico do oskrbe na njihovem območju z električno energijo določene kakovosti po konkurenčnih, enostavno in jasno primerljivih ter preglednih in nediskriminatorskih cenah. Države članice za zagotovitev ponudbe osnovne oskrbe operaterjem distribucijskih sistemov naložijo obveznost povezave njihovih odjemalcev na omrežje pod pogoji in po tarifah, ki so določene v skladu s postopkom, določenim v členu 59(7). Ta direktiva državam članicam ne preprečuje krepitev tržnega položaja gospodinjskih odjemalcev ter malih in srednjih negospodinjskih odjemalcev s pospeševanjem možnosti prostovoljnega povezovanja zaradi zastopanja navedene skupine odjemalcev.“;

(7) vstavi se naslednji člen ■ :

„Člen 27a

Zasilni dobavitelj

1. Države članice, *če tega še niso storile, uvedejo ureditev z zasilnimi dobavitelji, da neprekinjeno oskrbo zagotovijo* vsaj za gospodinjske odjemalce. Zasilni dobavitelji se imenujejo po poštenem, ■ preglednem in nediskriminatornem postopku.
2. Končni odjemalci, ki se prenesejo na zasilne dobavitelje, *še naprej uživajo vse pravice*, ki jih imajo kot odjemalci, *kot je določeno v tej direktivi*.
3. Države članice zagotovijo, da zasilni dobavitelji brez odlašanja obvestijo prenesene odjemalce o pogojih in zagotovijo nemoteno kontinuiteto storitev za te odjemalce *za obdobje, ki je potrebno, da poiščejo novega dobavitelja, tj.* vsaj šest mesecev.

4. Države članice zagotovijo, da so končni odjemalci obveščeni in se jih spodbuja k prehodu na katero od tržnih ponudb.
5. Države članice lahko zahtevajo, da zasilni dobavitelj dobavlja električno energijo gospodinjskim odjemalcem *ter malim in srednjim podjetjem*, ki ne prejemajo tržnih ponudb. V takih primerih se uporabljajo pogoji iz člena 5. “;

(8) vstavi se naslednji člen:

„Člen 28a

Zaščita ■ pred odklopi

1. Države članice *s sprejetjem ustreznih ukrepov, med drugim s prepovedjo odklopa ali drugimi enakovrednimi ukrepi*, zagotovijo, da so ranljivi odjemalci *in odjemalci, ki živijo v energetske revščini, v celoti* zaščiteni pred odklopi električne energije. To se zagotovi kot del koncepta ranljivih odjemalcev na podlagi člena 28(1) ■ in brez poseganja v ukrepe iz *člena 10(11)*.

Države članice pri obveščanju Komisije o prenosu te direktive pojasnijo razmerje med prvim pododstavkom in ustreznimi deli nacionalnih instrumentov za prenos ter ukrepi, sprejetimi za izvajanje prvega pododstavka.

2. *Države članice zagotovijo, da dobavitelji ne odpovedo pogodb in ne izvedejo odklopa iz razlogov, zaradi katerih se obravnava pritožba v skladu s členom 10(9) ali ki so predmet mehanizma za zunajsodno reševanje sporov v skladu s členom 26. Taka pritožba ali uporaba takega mehanizma ne vpliva na pogodbene pravice in obveznosti strank. Države članice lahko sprejmejo ustrezne ukrepe za preprečitev zlorabe postopka.*
3. *Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi odjemalcem omogočijo preprečitev odklopa, kar lahko med drugim zajema:*
 - (a) *spodbujanje prostovoljnih kodeksov za dobavitelje in odjemalce o preprečevanju in upravljanju primerov, ko odjemalci zamujajo s plačili; te ureditve se lahko nanašajo na podporo odjemalcem pri upravljanju njihove porabe energije in stroškov, vključno z opozarjanjem na nenavadno visok porast cen energije ali porabo v zimski in poletni sezoni, zagotavljanjem ustreznih prožnih plačilnih načrtov, ukrepi svetovanja glede dolgov, samoodčitavanjem podatkov s števca ter boljšim komuniciranjem z odjemalci in podpornimi agencijami;*
 - (b) *izobraževanje in ozaveščanje odjemalcev o njihovih pravicah in upravljanju dolgov;*

- (c) dostop do financiranja, bonov ali subvencij za pomoč pri plačilu računov;*
- (d) spodbujanje in omogočanje lažjega izvajanja odčitavanja števca vsake tri mesece ali po potrebi za krajša obračunska obdobja, če je vzpostavljen sistem rednega samoodčitavanja, ki ga izvaja končni odjemalec, da se izpolnijo obveznosti iz Priloge I, točki 2(a) in (b), v zvezi s pogostostjo zaračunavanja in zagotavljanjem informacij na računu.“;*

(9) v členu 31 se odstavka 2 in 3 nadomestita z naslednjim:

- „2. V nobenem primeru operater distribucijskega sistema ne diskriminira med posameznimi uporabniki sistema ali vrstami uporabnikov sistema, zlasti ne v korist svojih povezanih podjetij.
3. **Operaterji distribucijskih sistemov posredujejo** uporabnikom sistema podatke, ki jih potrebujejo za učinkovit dostop do sistema *in* njegovo uporabo. **Operaterji distribucijskih sistemov** zlasti na pregleden način objavijo jasne informacije o zmogljivostih, ki so na voljo za nove priključitve na *njihovem* območju obratovanja, *in sicer z visoko prostorsko granularnostjo in ob spoštovanju javne varnosti in zaupnosti podatkov, vključno z zmogljivostmi, za katere se zahteva priključitev, ter z možnostjo prožne priključitve* na preobremenjenih območjih. *Te informacije vključujejo merila, ki se uporabljajo za izračun razpoložljive zmogljivosti za nove priključitve. Operaterji distribucijskih sistemov* te informacije redno *posodablajo, v vsakem primeru pa* najmanj štirikrat letno.

Operaterji distribucijskih sistemov uporabnikom sistemov prav tako na jassen in pregleden način zagotovijo informacije o statusu in obravnavi njihovih zahtev za priključitev. Te informacije zagotovijo v treh mesecih od predložitve zahtevka. ***Če zahtevana priključitev ni niti odobrena niti trajno zavrnjena, operaterji distribucijskega sistema te informacije redno posodablajo, v vsakem primeru pa vsaj na vsake tri mesece.***“;

- 3a. Operaterji distribucijskih sistemov uporabnikom sistema omogočijo, da zaprosijo za priključitev na omrežje in da ustrezne dokumente predložijo izključno v digitalni obliki.***
- 3b. Države članice se lahko odločijo, da odstavka 3 ne bodo uporabile za integrirana elektroenergetska podjetja, ki oskrbujejo manj kot 100 000 priključenih odjemalcev ali majhne izdvojene sisteme. Države članice se lahko odločijo, da bodo uporabile prag, ki je nižji od praga 100 000 priključenih odjemalcev.***

Države članice spodbujajo integrirana elektroenergetska podjetja, ki oskrbujejo manj kot 100 000 priključenih odjemalcev, naj uporabnikom sistema enkrat letno zagotovijo informacije iz odstavka 3, spodbujajo pa tudi sodelovanje med operaterji distribucijskih sistemov v ta namen.“;

(10) v členu 33 se odstavek 1 nadomesti z naslednjim:

„1. Brez poseganja v Direktivo 2014/94/EU Evropskega parlamenta in Sveta* države članice zagotovijo potreben regulativni okvir za lažjo priključitev javno dostopnih in zasebnih polnilnih mest s funkcijami pametnega polnjenja in funkcijami dvosmernega polnjenja v skladu s členom 20a Direktive (EU) 2018/2001 na distribucijska omrežja. Države članice zagotovijo, da operaterji distribucijskih sistemov nediskriminatorno sodelujejo z vsakim podjetjem, ki ima v lasti, razvija, vodi ali upravlja polnilna mesta za električna vozila, tudi kar zadeva priključitev na omrežje.

* *Direktiva 2014/94/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva (UL L 307, 28.10.2014, str. 1).“;*

(11) v členu 40 se vstavi naslednji odstavek:

„**6a.** Zahteve iz odstavkov 5 in 6 tega člena se ne uporabljajo za produkt za izravnavo konic, naročen v skladu s členom 7a Uredbe (EU) 2019/943.“;

(12) člen 59 se spremeni:

(a) odstavek 1 se spremeni:

(i) točka (c) se nadomesti z naslednjim:

„(c) **█** v tesnem sodelovanju z drugimi regulativnimi organi zagotavljati, da enotna platforma za dodeljevanje, vzpostavljena v skladu z Uredbo (EU) 2016/1719*, ENTSO za električno energijo in telo EU ODS izpolnjujejo svoje obveznosti v skladu s to direktivo, Uredbo (EU) 2019/943, omrežnimi kodeksi in smernicami, sprejetimi na podlagi členov 59, 60 in 61 Uredbe (EU) 2019/943 ter drugim zadevnim pravom Unije, vključno glede čezmejnih zadev, ter odločitvami ACER, obenem pa skupaj odkrivati primere neizpolnjevanja obveznosti s strani enotne platforme za dodeljevanje, ENTSO za električno energijo oziroma telesa EU ODS; če regulativni organi v štirih mesecih po začetku posvetovanj ne dosežejo sporazuma za namen skupnega odkritja neizpolnjevanja obveznosti, se na podlagi člena 6(10) Uredbe (EU) 2019/942 zadeva prenese v odločanje ACER.

* Uredba Komisije (EU) 2016/1719 z dne 26. septembra 2016 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti (UL L 259, 27.9.2016, str. 42).“;

(ii) točka (z) se nadomesti z naslednjim:

„(z) ■ spremljati odpravo neupravičenih ovir in omejitev za razvoj porabe samoproizvedene električne energije, *souporabe energije ter skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov* in energetskih skupnosti državljanov, tudi *ovir in omejitev, ki onemogočajo priključitev* prožne porazdeljene proizvodnje energije v razumnem roku v skladu s členom 58, točka (d).“;

(b) odstavek 4 se nadomesti z naslednjim:

„4. „Regulativni organ v državi članici, kjer ima enotna platforma za dodeljevanje, ENTSO za električno energijo ali telo EU ODS sedež, je pristojen za izrekanje učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih kazni tem telesom, kadar ne izpolnjujejo svojih obveznosti iz te direktive, Uredbe (EU) 2019/943 ali drugih ustreznih pravno zavezujočih odločitev regulativnih organov ali ACER, ali da izrek takih kazni predlaga pristojnemu sodišču.“;

(13) v členu 66 se dodajo naslednji odstavki:

„6. Z odstopanjem od člena 40(4) se lahko operaterji prenosnih sistemov v Estoniji, Latviji in Litvi zanesejo na storitve izravnave, ki jih zagotavljajo domači ponudniki shranjevanja električne energije, podjetja, povezana z operaterji prenosnih sistemov, in drugi objekti v lasti operaterjev prenosnih sistemov.

Z odstopanjem od člena 54(2) lahko Estonija, Latvija in Litva svojim operaterjem prenosnih sistemov in podjetjem, povezanim z operaterji prenosnih sistemov, dovolijo, da imajo v lasti, razvijajo, vodijo in upravljajo objekte za shranjevanje energije, brez odprtega, preglednega in nediskriminatornega razpisnega postopka, ter dovolijo, da taki objekti za shranjevanje energije kupujejo ali prodajajo električno energijo na izravnalnih trgih.

Odstopani iz prvega in drugega pododstavka se uporabljata največ tri leta po pridružitvi Estonije, Latvije in Litve sinhronemu območju celinske Evrope. Če je to potrebno za ohranitev zanesljivosti oskrbe, lahko Komisija odobri podaljšanje tega začetnega triletnega obdobja za največ pet let.

7. *Z odstopanjem od člena 40(4) in člena 54(2) lahko Ciper svojemu operaterju prenosnega sistema dovoli, da ima v lasti, razvija, vodi in upravlja objekte za shranjevanje energije, in sicer brez odprtega, preglednega in nediskriminatornega razpisnega postopka.*

Odstopanje iz prvega pododstavka se uporablja, dokler prenosni sistem na Cipru ni priključen na prenosne sisteme drugih držav članic prek povezovalnih vodov.“;

(14) vstavi se naslednji člen ■ :

„Člen 66a

Dostop do cenovno dostopne energije med krizo zaradi cen električne energije

1. *Svet lahko z izvedbenim sklepom na podlagi predloga Komisije razglasi regionalno krizo zaradi cen električne energije ali na ravni Unije, če so izpolnjeni naslednji pogoji:*
 - (a) zelo visoke *povprečne* cene na veleprodajnih trgih električne energije, ki so vsaj dvainpolkrat višje od povprečne cene v preteklih petih letih *in znašajo najmanj 180 EUR/MWh*, kar naj bi se nadaljevalo še vsaj šest mesecev. *Pri izračunu povprečne cene v preteklih petih letih se ne upoštevajo obdobja, v katerih je bila razglašena kriza zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali ravni Unije;*

- (b) močna zvišanja maloprodajnih cen električne energije **v razponu 70 %**, kar naj bi se nadaljevalo še vsaj **tri mesece**.

2. ***V izvedbenem sklepu iz odstavka 1 se določi obdobje njegove veljavnosti, ki je lahko največ eno leto. To obdobje se lahko v skladu s postopkom iz odstavka 8 podaljša za zaporedna, največ enoletna obdobja.***
3. ***Ob razglasitvi krize zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali na ravni Unije na podlagi odstavka 1 bi bilo treba v vseh državah članicah, ki jih izvedbeni sklep zadeva, zagotoviti enake konkurenčne in trgovinske pogoje, da ne bi prišlo do neupravičenega izkrivljanja notranjega trga.***
4. ***Če so izpolnjeni pogoji iz odstavka 1, Komisija predloži predlog za razglasitev krize zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali ravni Unije, ki zajema tudi predlagano obdobje veljavnosti izvedbenega sklepa.***
5. ***Svet lahko predlog Komisije, predložen na podlagi odstavka 4 ali 8, s kvalificirano večino spremeni.***

6. Kadar **Svet** sprejme izvedbeni sklep na podlagi odstavka 1, lahko države članice za čas veljavnosti navedenega sklepa uporabijo *začasne* ciljno usmerjene javne posege pri določanju cen za dobavo električne energije malim in srednjim podjetjem. Taki javni posegi:
- (a) so omejeni na največ 70 % porabe upravičenca v istem obdobju prejšnjega leta in ohranjajo spodbudo za zmanjšanje povpraševanja;
 - (b) so v skladu s pogoji iz člena 5(4) in (7);
 - (c) če je ustrezno, izpolnjujejo pogoje iz odstavka 7 tega člena;
 - (d) ***so zasnovani tako, da je negativno drobljenje notranjega trga minimalno.***

7. Kadar **Svet** sprejme izvedbeni sklep na podlagi odstavka 1, lahko države članice za čas veljavnosti navedenega sklepa z odstopanjem od člena 5(7), točka (c), pri uporabi ciljno usmerjenih javnih posegov pri določanju cen za dobavo električne energije na podlagi člena 5(6) ali odstavka 6 tega člena izjemoma in začasno določijo ceno za dobavo električne energije, ki je nižja od stroškov, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
- (a) cena, določena za gospodinske odjemalce, velja za največ 80 % mediane porabe gospodinjstev in ohranja spodbudo za zmanjšanje povpraševanja;
 - (b) med dobavitelji ni diskriminacije;
 - (c) dobavitelji prejmejo nadomestilo za dobavo pod stroškovno ceno ***na pregleden in nediskriminirajoč način;***
 - (d) vsi dobavitelji so na isti podlagi upravičeni do predložitve ponudb za ceno dobave električne energije, ki je pod stroškovno ceno;
 - (e) ***predlagani ukrepi ne izkrivljajo notranjega trga električne energije.***

8. *Komisija pravočasno pred iztekom obdobja veljavnosti, določenega na podlagi odstavka 2, oceni, ali so pogoji iz odstavka 1 še vedno izpolnjeni. Če meni, da so pogoji iz odstavka 1 še vedno izpolnjeni, Svetu predloži predlog za podaljšanje obdobja veljavnosti izvedbenega sklepa, sprejetega na podlagi odstavka 1. Če se Svet odloči za podaljšanje obdobja veljavnosti, se v takem podaljšanem obdobju uporabljata odstavka 6 in 7.*

Komisija stalno ocenjuje in spremlja učinek ukrepov, sprejetih v skladu s tem členom, ter redno objavlja rezultate teh ocen.“;

(15) v členu 69 se odstavek 2 nadomesti z naslednjim:

„2. Komisija do 31. decembra 2025 pregleda izvajanje te direktive ter poročilo o tem predloži Evropskemu parlamentu in Svetu. Komisija skupaj s poročilom ali naknadno po potrebi predloži zakonodajni predlog.

Komisija s pregledom oceni zlasti kakovost storitev, ponujenih končnim odjemalcem, in ali so s to direktivo odjemalci ustrezno zaščiteni, zlasti ranljivi odjemalci in odjemalci, ki živijo v energetske revščini.“

Člen 3

Prenos

1. ***Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do ... [šest mesecev od datuma začetka veljavnosti te direktive].***

Države članice z odstopanjem od prvega pododstavka tega člena uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s členom 1, točki (2) in (4), do ... [24 mesecev od datuma začetka veljavnosti te direktive].

O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. ***Države članice sporočijo Komisiji besedilo predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.***

Člen 4

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati *dvajseti dan* po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 5

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V ...,

Za Evropski parlament
predsednica

Za Svet
predsednik/predsednica